

belirterek Amr b. Merzûk'a olan güvenini dile getirmiştir. Yahyâ b. Maîn de ehl-i Kur'ân ve faziletli bir insan olarak nitelendirdiği Amr'ın güvenilir bir muhaddis olduğunu söylemiştir. Süleyman b. Harb'e göre onu tenkit edenler, kendilerinde olmayan hadisleri rivayet ettiği için kıskançlıkları sebebiyle böyle davranmışlardır. Buhârî'nin, *el-Câmi'u's-şahîh*'inde iki yerde ("Diyât", 2, "Fezâ'ilü aşhâbi'n-nebî", 30) "haddesenâ Amr" diyerek ondan hadis rivayet etmesi, Ebû Dâvûd'un ise onun birçok rivayetini *Sünen*'ine alması, Amr'ın hadisteki yerini göstermektedir. Burada şunu belirtmek gerekir ki Buhârî, Amr b. Merzûk hakkındaki tenkitleri dikkate alarak, belirtilen iki yerde de, hadisleri kendilerinden aldığı güvenilir bir başka hocasının daha adını verme ihtiyacını duymuştur. Şu'be b. Haccâc'ın rivayetlerini en iyi Amr'ın bildiği, Basra'da onun meclislerinden daha büyük bir hadis meclisi kurulmadığı, bu meclislerde 10.000 hadis tâlibinin yer aldığı ifade edilmektedir.

Amr b. Merzûk'un çok hayır yapması yanında önemli bir özelliği de bilhassa deniz savaşlarına katılmasıydı. Bu sebeple kitaplarını çok defa Ebû Dâvûd et-Tayâlisî'ye bırakırdı. Saçını, sakalını kına ile boyar, hadis rivayetinden artakalan zamanını ibadetle geçirirdi. Safer 224'te (Ocak 839) Basra'da vefat etti.

BİBLİYOGRAFYA :

Buhârî, "Diyât", 2, "Fezâ'ilü aşhâbi'n-nebî", 30; a.mlf., *et-Târîhu'l-kebir*, VI, 373; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, VII, 305; Ukaylî, *ed-Đu'a-fâ'ü'l-kebir* (nşr. Abdülmü'tî Emin Kal'acî), Beyrut 1404/1984, III, 292; *el-Cerh ve't-ta'dil*, VI, 263-264; Zehebi, *A'lâmü'n-nübelâ*, X, 417-420; a.mlf., *Mizânü'l-i'tidâl*, III, 287-288; a.mlf., *el-Muğni* (nşr. Nüreddin İtr), Haleb 1391/1971, II, 489; İbn Hacer, *Tehtibü't-Tehtib*, VIII, 99-101; a.mlf., *Hedyü's-sârî Mukaddimetü Fet-hi'l-bârî* (nşr. Tâhâ Abdurrauf Sa'd v.dğr.), Kahire 1398/1978, II, 186.

M. YAŞAR KANDEMİR

AMR b. MEYMÜN

(عمرو بن ميمون)

Ebû Abdillâh (Ebû Yahyâ)
Amr b. Meymûn el-Evdî
(ö. 74/693 [?])

Muhaddis tâbiî.

Yemen'deki Mezhic kabilesinin Evd koluna mensuptur. Hz. Ebû Bekir devrinde Küfe'ye gelip yerleştiği için el-Küfî nisbesiyle de anılır. Câhiliye döneminde

doğdu. Müslüman olmakla birlikte Hz. Peygamber'i göremedi, bu sebeple muhaddim'dan sayıldı. İslâmiyet'i kabul edişi, Yemen Valisi Muâz b. Cebel'in tesiriyle oldu. Bundan dolayı ona karşı gönlünde derin bir muhabbet uyandı ve yanından hiç ayrılmadı. Muâz'ın vefatından sonra ashâb-ı kirâmın en fakihî olarak gördüğü Abdullah b. Mes'ûd'un peşini bırakmadı ve kıraat ilmini ondan arz* usulüyle tahsil etti. Kendilerinden hadis rivayet ettiği diğer sahâbiler Hz. Ömer, Ali, Sa'd b. Ebû Vakkâs, Ebû Hüreyre, Aîşe ve Ebû Eyyüb el-Ensârî'dir. Amr'dan da Şa'bî, Saïd b. Cübeyr, Amr b. Mürre, Ebû İshak es-Sebî gibi tanınmış muhaddisler rivayette bulundular. Ebû İshak ondan ayrıca kıraat da öğrendi. Bütün münekkitler Amr'ın güvenilir bir muhaddis olduğunu kabul etmişlerdir. Rivayetleri çok olmamakla beraber *Kütüb-i Sitte*'de yer almıştır. Hz. Ömer'in çeşitli uygulamalarını rivayet etmiş, Ebû Lü'lü' tarafından şehid edilmesini bizzat görmüş, onun suikasttan sonraki halini ve Hz. Osman'ın halife seçilişini bütün teferruatıyla anlatmıştır (bk. Buhârî, "Fezâ'ilü aşhâbi'n-nebî", 8).

Talebesi Ebû İshak'ın söylediğine göre Amr b. Meymûn, çevresindeki müslümanların, hatta ashâb-ı kirâmın takdirini kazanmıştır. Yaşadığı uzun yıllar boyunca hac ve umre münasebetiyle birçok defa (rivayete göre 60 veya 100 defa) Kâbe'yi ziyaret etmiştir. Çok yaşlanmasına rağmen ölümü hiç temenni etmemiş, ancak Emevî valilerinden Yezîd b. Ebû Müslim'in rahatsız edici muamelelerine mâruz kalınca, Allah'tan kendisini kötülerle bir arada buldurmamasını dilemiştir. Ölüm tarihi kesin olarak bilinmemekte, 74 (693) veya 75 (694) yılında vefat ettiği rivayet edilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Buhârî, "Fezâ'ilü aşhâbi'n-nebî", 8; a.mlf., *et-Târîhu'l-kebir*, VI, 367; a.mlf., *et-Târîhu's-şagîr* (nşr. Mahmûd İbrâhim Zâyed), Kahire 1396-97/1976-77, I, 157, 190; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, VI, 117-118; *el-Cerh ve't-ta'dil*, VI, 258; Ebû Nuaym, *Hilye*, IV, 148-154; İbn Abdülber, *el-İstî'ab*, II, 542-544; İbnü'l-Cevzî, *Şifâtü's-şaf-ve*, III, 35; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, IV, 275-276; Nevevî, *Tehtib*, I, 34-35; Zehebi, *A'lâmü'n-nübelâ*, IV, 158-161; a.mlf., *Tezkiretü'l-huffâz*, I, 65; İbnü'l-Cezerî, *Gâyetü'n-nihâye*, I, 603; İbn Hacer, *Tehtibü't-Tehtib*, VIII, 109-110; a.mlf., *el-İşâbe* (Bicâvî), V, 154-155; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, I, 82.

M. YAŞAR KANDEMİR

AMR b. MÜRRE

(عمرو بن مرة)

Ebû Abdillâh Amr b. Mürre
b. Abdillâh el-Murâdî el-Cemeli
(ö. 116/734 [?])

Küfe'nin
meşhur hadis hâfızı ve zâhidi.

Hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Abdullah b. Ebû Evfâ, Ebû Vâil, Saïd b. Müseyyeb, Saïd b. Cübeyr gibi muhaddislerden hadis öğrendi. Kendisinden de Ebû İshak es-Sebî, A'meş, Şu'be b. Haccâc, Süfyân es-Sevrî gibi hadis hâfızları rivayette bulundular. İbn Abbas'tan mürsel* olarak hadis rivayet eden Amr b. Mürre'nin güvenilir bir râvi olduğu hususunda münekkitler ittifak halindedir. Bazı kaynaklarda 118'de (736) vefat ettiği de ileri sürülmektedir.

Talebesi meşhur muhaddis Şu'be, Amr b. Mürre'nin çok hadis bildiğini, rivayetlerinde *tedlîs** yapmayan nâdir şahsiyetlerden biri olduğunu, âmâ olduğu için onu mescede bizzat kendisinin götürdüğünü ve derin bir huşu içinde namaz kılan hocasının, onu görenlere, ibadeti kabul edilene kadar Allah'ın huzurundan ayrılmayacakmış intibamı verdiğini söylemektedir. Talebelerinden Mis'ar b. Kirdâm, son derece güvenilir biri diye övdüğü ve çok sevdiğini söylediği hocası Amr gibi bir fazilet timsalinin benzerine Küfe'de rastlamadığını ifade etmektedir. Meşhur muhaddis Abdurrahman b. Mehdî, o devirde Küfe'de rivayetleri şüpheyle karşılanamayacak dört büyük hadis hâfızı bulunduğunu, Amr b. Mürre'nin de bunlardan biri olduğunu kaydeder. Mürcî görüşü tasvip ettiği de söylenen Amr'ın benimsediği ırcâ*, günahların mümine zarar vermeyeceğini iddia edenlerin görüşü değil, selef âlimlerinin kabul ettiği mânada, günahkâr müslümanların cennete mi yoksa cehenne mi gideceğini Allah'a havale etmek şeklindeki ırcâ anlayışı olmalıdır. Zira gençliğinde yabancı bir kadına hayranlıkla baktığı için hâlâ ıstırap çektiğini, gözlerini kaybetmesinin bu günaha kefarete olmasını ümit ettiğini söyleyen bir zâhidin Mürcie mezhebini benimsemesi uzak bir ihtimaldir. Rivayetleri *Kütüb-i Sitte*'de yer alan Amr b. Mürre'nin meşhur sözlerinden biri şöyledir: "Âhireti kazanmaya çalışanlar dünyayı, dünyaya menfaatleri peşinde koşanlar âhireti kaybederler. Ebedî olanı elde etmek için fânî olanı gözden çıkarmaya bakın."

Ebû'l-Kâsım el-Begavî'nin (ö. 317/929), Amr ile talebesi Şu'be b. Haccâc'ı konu